

Rozhovor s odstupující ministryní životního prostředí

Karolína Šulová

Ministryně životního prostředí Anna Hubáčková. Foto archiv MŽP ČR

Co vás ve funkci ministryně nejvíce pozitivně či naopak negativně překvapilo?

Pozitivním zjištěním je pro mne profesionalita a racionalita práce velké většiny ochranářů přírody, stejně tak jako vedení ministerstva. A co mne překvapilo negativně? Myslím, že dlouhodobě tady máme z více příčin podceněnou a nedostatečnou práci s veřejností. A to nejen ve vlastní ochraně přírody, ale i v oblasti životního prostředí obecně. Potkávala jsem se s tím doslova na každém kroku.

Jakou prioritu si Ministerstvo životního prostředí pod vaším vedením vytyčilo pro naše předsednictví v Radě EU?

Někdo říká, že agresivní útok Ruska na Ukrajinu a přerušování či extrémní snížení dodávek fosilních paliv jsou důvodem k odklonu od cílů Fit for 55. Nevidím to tak, naopak. Přestože válečná doba může opatření i rychlost trochu modifikovat, urgentnost tohoto záměru je větší než předtím a je provázaná s ekonomickou, geopolitickou a ekologickou bezpečností. Je

zjevné, že se vše musí odehrávat na ose úspor, moderních technologií, obnovitelných zdrojů a nezbytného podílu jaderné energetiky. Takže prioritou zůstává jednoznačně klima. Vzhledem k tomu, nakolik se známe, jsem si jistá, že nový ministr – Petr Hladík, jak pevně doufám – bude v tomto směru pokračovat.

Nedávno byla velká část NP České Švýcarsko postižena požárem. Správa parku i ministerstvo jsou občas napadány, že za to může tzv. bezzásahový režim lesů, a objevují se požadavky na přehodnocení celé strategie. Jaký je váš názor?

Předně chci poděkovat všem hasičům za mimořádně náročnou a úspěšnou práci při eliminaci požáru tak velkého rozsahu. Nasazovali zdraví i životy. Bezzásahový režim ale je a bude součástí péče o přírodu v národních parcích i některých dalších zvláště chráněných územích. Primárně není tou hlavní příčinou vzniku a šíření požáru. Nicméně se musíme poučit, a proto jsem uložila aktualizovat koncepční dokumenty tak, aby v nich byla ošetřena i tato rizika. Soustředíme se na zvýšenou ochranu sídel, vytvoření základního rastru zdrojů vody a způsobů možného přístupu hasičské techniky. V různých podmínkách to může být rozdílné. Nicméně v souvislosti s větší návštěvností lesů a s klimatickou změnou existují rizika zvýšené frekvence požárů i v běžných hospodářských lesích. Ve spolupráci s MZe proto připravíme lepší systém monitoringu k předpovědi rizik.

Zaznamenala jste určité petici vědců a odborníků, aby ministerstvo nepodlehlo v této souvislosti tlakům a neopustilo bezzásahový režim v ochraně národních parků. Co vy na to?

Děkuji jim za podporu, je to určitě myšleno dobře, ale je to tak trochu vlamování se do otevřených dveří. Přístup MŽP, který jsem popsala v předchozí odpovědi, s bezzásahovostí nadále počítá. Věřím, že tomu tak i zůstane.

Jak to vypadá s vyhlášením národního parku Křivoklátsko, které je součástí programového prohlášení vlády?

Záměr z programového prohlášení vlády jsme předjednali se zástupci obcí i vědecké komunity. Obcím jsme vyhověli v posunu termínu, oficiální vyhlášovací proces byl tedy spuštěn až na konci září, po volbách do obecních zastupitelstev. Samosprávy teď mají devadesátidenní prostor vyjádřit své výhrady a návrhy a MŽP je korektně posoudí. Konečné slovo bude mít vláda a Parlament ČR. Tedy je to nejen odborný, ale i výsostně demokratický proces.

A co velkoplošná ochrana Soutoku?

Po důkladné diskusi jsem opustila od zajištění ochrany tohoto opravdu unikátního prostředí formou národního parku a preferovala jsem vyhlášení chráněné krajinné oblasti, v tomto duchu chci předat agendu k vyhlášení i svému nástupci. V jádrovém území se připravuje národní přírodní rezervace a národní přírodní památka. Cílem je zajistit jednotnou a efektivní péči. To je nutné nejen kvůli tlakům Evropské komise, ale hlavně kvůli nám samým. Moc se to nezdůrazňuje, ale díky dohodě uzavřené mezi Lesy ČR a Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR se podařilo domluvit pravidla obhospodařování zdejších lesů, která se následně promítla do lesního hospodářského plánu. To do doby vyhlášení územní ochrany omezí alespoň největší rizika poškozování místní přírody.

Objevují se hlasy i ke zřízení CHKO Krušné hory. Jak je to reálné?

Je to nová věc mimo programové prohlášení vlády, ale podporuji to. Je to krásná horská

krajina plná rašelinišť, luk a pastvin, a na svazích dokonce s největším bukovým komplexem lesů v Čechách. A zájem o její zvýšenou ochranu přichází zdola, od místních lidí i samospráv. Zadala jsem proto AOPK ČR, aby dopracovala příslušné odborné podklady. Ale vlastní vyhlášení vidím, i s ohledem na rozsáhlost záměru, v delším časovém horizontu. Rozumná ochrana místní krajiny může přispět i k dlouhodobému rozvoji ekoturismu a regionálnímu rozvoji.

Objevují se staronově snahy o splavnění Labe u Děčína, které prosazuje i Ministerstvo dopravy. Jaký je postoj Ministerstva životního prostředí?

Na rizika splavnění existují samozřejmě různé názory. Poctivě se vyhodnocují, nyní se zpracovává odborná oponentura studie, kterou pro Ministerstvo dopravy financovala Technologická agentura ČR. Oponentní posudky, které jsem měla možnost vidět, výsledky a kvalitu této studie zásadně kritizují. Úkolem MŽP bude s využitím seriózních vědeckých a odborných podkladů posuzovat veřejný zájem na ochraně přírody a využívání toku jako vodní cesty. A nesmí se samozřejmě zapomenout ani na klimatickou změnu.

Připravuje se státní rozpočet, a to v opravdu složitém období. Nebude ohrožena ochrana přírody a krajiny? Budou prostředky na pokračování péče o biodiverzitu, na realizaci opatření zvyšující odolnost krajiny vůči dopadům změny klimatu?

Máte pravdu, státní rozpočet je pod obrovským tlakem. Dělal jsem vše pro to, aby úspory byly racionální a neohrozily základní funkce ochrany přírody i v tomto, věřím, přechodném období. Mezi hlavní zdroje, které je potřeba uhlídat, patří Operační program Životní prostředí včetně zjednodušených metod vykazování pro menší projekty, Národní plán obnovy v části zaměřené na obnovu přirozených funkcí krajiny anebo národní program péče o krajinu. V návrhu rozpočtu se mi podařilo prosadit, že finance v Programu péče o krajinu jsou v tuto chvíli v porovnatelné výši jako v roce předchozím. Uvidíme, jak se vyvinou další jednání.

Strategie ochrany biodiverzity EU do roku 2030 má závazně implementovat nařízení „Nature Restoration Law“. Jak se Česká republika s těmito závazky vypořádá? Jak zajistí značné finance na jejich realizaci?

Náklady na implementaci se budou ještě upřesňovat podle toho, jaké bude nakonec znění

celounijně závazného předpisu. V každém případě budou vysoké. Ale expertní odhady naznačují, že za každé euro vložené do ochrany a obnovy přírodního prostředí se nám několiknásobek vrátí. Již nyní je však zřejmé, že bude nutno přehodnotit nastavení a alokace v podpůrných programech s účastí evropského rozpočtu, aby se všechny úkoly plynoucí z nařízení podařilo včas zajistit. Zahájila jsem vyjednávání o přesunu tří miliard korun z IROP do OPŽP, právě převážně na opatření zaměřená na zelenou infrastrukturu. Věřím, že se to podaří uskutečnit.

V posledních měsících se zvýšil počet útoků vlků na domácí zvířata, zejména na Jablunkovsku a Broumovsku. Chovatelé ovcí i část veřejnosti to nese těžce. Patří vlk vůbec do naší kulturní krajiny?

V naší krajině mají vlci své místo, mimo jiné významně přispívají k regulaci leckde přemnožené spárkaté zvěře. Chovatelům hospodářských zvířat však přinášejí komplikace, proto jim společnost musí pomoci uzpůsobit hospodaření přítomnosti této šelmy. Bez hospodářů se ochrana přírody při údržbě krajiny neobejde. Dohodla jsem se s ministrem zemědělství na novele vyhlášky MŽP umožňující farmářům hradit újmu za zvýšené pracovní náklady, které souvisejí s předcházením škod působených vlkem. Zároveň se spouští podpora z OPŽP na pořízení preventivních opatření podle standardů, kam patří i ohrazení či pořízení pasteveckého psa. Škody nelze úplně srazit na nulu, ale v případě řádného zabezpečení klesají až o 80–90 %. Takové jsou zkušenosti u nás i v sousedním Sasku.

Co vám rok ve funkci ministryně dal a vzal?

Dal mi možnost posouvat věci, které považuji za důležité. V oblasti ochrany přírody bych zmínila především spolupráci s resortem zemědělství, která je pro naši krajinu klíčová a která se nám myslím začala dařit. Mohla jsem spolupracovat s mnoha vynikajícími lidmi a s nimi řešit i takové výzvy, jako je např. předsednictví v Radě EU. A co mi vzal? Tak určitě možnost být s rodinou a přáteli, věnovat se více regionální politice i mě zahradě.

Co byste popřála svému nástupci?

Tah na bránu. Očekávání jsou velká a rozeběhlé věci je třeba úspěšně dotáhnout. Před resortem životního prostředí stojí celá řada výzev včetně posunu vyjednávání zejména k balíčku Fit for 55 v rámci českého předsednictví, naplňování vládních priorit a hlavně pomoci české společnosti projít velmi náročným obdobím energetické transformace. ■